

בש"פ 4972/14 - ע.א. נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4972/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

העורר: ע.א.

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום
1.6.2014 במ"ת 9608-05-14 שניתנה על ידי כבוד
השופט י' שפסר

תאריך הישיבה: כ"ב בתמוז תשע"ד (20.7.14)

בשם העורר: עו"ד אורי בר עוז; עו"ד נדיר ברנסקי

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

החלטה

א. ערר על החלטות בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 9608-05-14 מיום 1.6.14 (השופט שפסר) ומיום
14.7.14 (השופטת מרשק מרום), שבגדרן הורה בית המשפט על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
הפרשה עניינה ניסיון לרצח ועבירות נוספות.

ב. נגד העורר, יליד 1952, הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של ניסיון לרצח, איומים, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, פציעה בנסיבות מחמירות וחבלה במזיד ברכב. על פי כתב האישום, בחודש ספטמבר 2013 נפרדו העורר והמתלוננת לאחר 8 שנות זוגיות שבמהלכן נולדה להם בת (להלן הקטינה). ביום 15.12.13, נוכח איומי העורר ובני משפחתו על המתלוננת, הוצא צו האוסר על העורר להתקרב עד למרחק של 100 מטרים מן המתלוננת, וכן נאסר עליו להטרידה; ביום 22.12.13 הוצאו צו הרחקה לעורר ולמתלוננת שעמדו בתוקף עד ליום 20.4.14, שלושה ימים בלבד לפני ביצוע העבירות המיוחסות לעורר.

ג. כנטען, ביום 23.4.14, שעה שהמתלוננת ביקשה להגיע לגן הילדים על מנת לאסוף את הקטינה, ובעודה נוסעת ברכב יחד עם בתה האחרת (להלן הבת), חסם העורר את רכבה של המתלוננת באמצעות רכבו, צעק לעברה שהוא רוצה את הקטינה ואיים להרוג את המתלוננת. כשיצאה המתלוננת מרכבה על מנת לשאול את העורר מדוע הוא חוסם אותה, איים עליה העורר שוב, ואז החל בנסיעה לאחור; או אז, החל העורר בנסיעה מהירה קדימה אל עבר המתלוננת ופגע בה כך שגופה הוטח בשמשת הרכב והיא נפלה לצד הכביש. כן התנגש העורר ברכבה של המתלוננת וגרם לבת לחבלות. לאחר מכן, נמלט העורר מן המקום בלא הגשת סיוע למי מהן.

ד. בית המשפט המחוזי קיים שני דיונים בשאלת מעצרו של העורר עד תום ההליכים בתיק. ביום 1.6.14 נקבע (מפי השופט שפסר), כי ישנן ראיות לכאורה לביצוע המעשים. בית המשפט סקר את הראיות שהוצגו בפניו, לרבות אלה: הודעות המתלוננת והבת, המתארות את מסכת האירועים המיוחסת לעורר בכתב האישום; דו"ח עימות בין המתלוננת לעורר; צילומי כלי הרכב של העורר ושל המתלוננת, המלמדים על פגיעות חמורות; שחזור בוידאו של האירוע על ידי המתלוננת; הודעת העורר שלפיה הודה שפגע במתלוננת ובבת, אולם טען כי עשה את שעשה שכן פחד כי המתלוננת תפגע בו, ועוד. בנוסף דחה בית המשפט את טענות העורר למחדלי חקירה בכך שלא נערך מתאם נזקים לרכב, ולא הגיע בוחן לזירת האירוע אלא בשלב מאוחר. נקבע לעניין זה, כי אף אם בטענות אלה יש ממש, ממצאיו של בוחן הרכב מספקים בשלב זה כדי לקבוע שהם מחזקים את הראיות לכאורה, וכי ככל שיחפוץ בכך, יוכל העורר להעלות טענות אלה בהליך העיקרי. על סמך כל אלה קבע בית המשפט, כי הראיות העומדות כנגד העורר מבססות סיכוי סביר להרשעתו במיוחס לו. חרף חומרת העבירות אך נוכח גילו של העורר, עברו הנורמטיבי ובהתחשב בכך שמדובר במערכת יחסים זוגית שבה נטען למסוכנות קונקרטי, הורה בית המשפט על הגשת תסקיר שירות מבחן כדי לבחון חלופת מעצר.

ה. ביום 9.7.14 הוגש תסקיר שירות המבחן למבוגרים בו לא הומלץ על שחרור העורר והודגשו גורמי הסיכון הבאים: איומו החוזרים והנשנים של העורר כלפי המתלוננת; הקושי בהפנמת הסנקציות שהוטלו עליו עד כה; אופי האישומים: העובדה, שהעבירות בוצעו לכאורה ברבים, וכי לא היה בכך כדי להביא את העורר לשלול בתגובותיו ותיאור העורר את המתלוננת כאישה אלימה וכוחנית, האחראית לסבלו כתוצאה מן ההליכים המשפטיים הנוכחיים. עוד ציין שירות המבחן, כי התרשם שהמתלוננת היא אישה הנאבקת על זכויותיה ונחושה לממשן, וגם בכך יש להגביר את הסיכון הנשקף לה מהעורר. שירות המבחן סיכם באמרו, כי העורר עלול להגיב באופן בלתי צפוי ופוגעני כלפי המתלוננת. אשר לחלופת המעצר צוין, כי ארבעת המפקחים שהוצעו אינם מתאימים לפקח על העורר, שכן אינם מודעים להתנהגות הלא חיובית ומשליכים את האחריות למצבו על המתלוננת.

ו. ביום 14.7.14 הורה בית המשפט המחוזי (השופט מרשק מרום) לעצור את העורר עד תום ההליכים

המשפטיים נגדו. נקבע, כי נוכח התסקיר הלא חיובי, לרבות הערכת גורמי הסיכון וההתייחסות למפקחים שהוצעו, אין מקום לשחרר את העורר לחלופת מעצר, אף לא כזו המרוחקת גיאוגרפית ממקום מגוריה של המתלוננת.

הערר והדין

ז. ערר זה יסודו קביעת בית המשפט המחוזי בדבר קיומן של ראיות לכאורה, והמשכו שאלת החלופה. נטען, כי העורר אינו חולק על כך שביום 23.4.14 פגע במתלוננת, אלא שלטענתו מדובר בתאונה שאירעה משברח מן הממתלוננת מתוך פאניקה. לטענת העורר בית המשפט המחוזי שגה בכך שהתעלם ממערכת היחסים הטעונה ששררה בין המתלוננת לעורר עובר לביצוע העבירות המיוחסות לו, ומכך שהעורר הגיש מספר תלונות נגד המתלוננת, לרבות בשל איום מצדה באקדח על אשתו וכן גניבת חצי מיליון ₪ מן העורר. נאמר, כי לא יעלה על הדעת שהעורר ירצה לפעול באופן שיש בו גם אפשרות פגיעה בבתו שלו. בנוסף נטען, כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל לכך שלא נערכה חוות דעת להערכת הנזקים בכלי הרכב, ושזירת האירוע לא נסגרה. עוד נטען, כי בית המשפט התעלם מהודעתו של אדם נוסף אשר מסר כי המתלוננת איימה להרוג את העורר. כן נאמר, כי העורר עזב את זירת האירוע רק לאחר שהבחין באמבולנס שהגיע, ואילו בית המשפט התעלם מהודעתו של נהג האמבולנס לעניין זה. לבסוף נטען, כי בית המשפט לא נתן דעתו לגילו המבוגר של העורר, לבעיותיו הבריאותיות ולעברו הנקי, וכי ניתן להפיג את מסוכנותו באמצעות שחרורו לחלופת מעצר הרחק מן המקום שבו מתגוררת המתלוננת.

ח. בדיון הטעים עו"ד בר-עוז לעורר, כי האירוע מושא כתב האישום אירע בניסיונו לברוח מפני המתלוננת נוכח אלימות שנקטה נגדו בעבר, ואף במזכר בוחן המשטרה יש תימוכין לגירסתו, ועל כן יש חולשה בראיות. עוד נטען, כי המבקש נעדר עבר פלילי (ליתר דיוק – הוא נעדר עבר פלילי רלבנטי; הורשע פעם אחת בעבירות שימוש בקרקע חקלאית שלא כדין ועבודות ללא היתר) – ועליו לתמוך בבנו הסובל מפיגור, ואלה תומכים בחלופה היכולה להיות מרוחקת מאוד, מעל 40 ק"מ ויותר. בא כוח המשיבה טען לראיות והטיל יהבו על הודעת המתלוננת ובתה. לעניין חלופת המעצר הודגש, כי החלופות שהוצעו אינן ראויות ונוכח התסקיר הלא חיובי אין מקום לחלופה.

הכרעה

ט. עיינתי בראיות שבתיק, וסבורני כי בסופו של יום העולה מן המכלול הוא שישנן ראיות לכאורה להוכחת האישומים. כידוע, יש לבחון "תמונה כוללת באשר לפוטנציאל הראייתי הטמון בחומר החקירה, כלומר, אם קיים סיכוי סביר שמחומר חקירה זה תצמחנה בסוף המשפט ראיות אשר תבססנה את אשמת הנאשם" (בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 148-149 (1996) (הנשיא ברק)), ועוד יש לבחון "אם מכלול הראיות שבתיק החקירה הוא כזה, שההרשעה או הזיכוי הם אך פונקציה של מידת האמון שהשופט בהליך הפלילי העיקרי יתן להם, כי אז קיים סיכוי סביר להוכחת האשמה" (שם, עמ' 149). לדעתי אלה נתקיימו, ועל כן אין מקום להתערב בהכרעת השופט שפסר.

י. עיקר התשתית הראייתית מבוסס על הודעות המתלוננת (הודעות מן הימים 23.4.14 ו-27.4.14 ו-28.4.14) והודעת הבת (הודעה מיום 24.4.14), שתיארו את השתלשלות האירועים באופן מפורט ובתיאורים שעל פניהם אינם מופרזים. יודגש, כי העורר אינו מכחיש שהיה במקום ואת עצם קרות האירוע, אלא חולק על אופן התרחשותו. לאלה מצטרפות הודעת עמראן עבד אלקאדר (מזכר מיום 30.4.14) והודעת מהרן חאג' יחיה (23.4.14) אשר היו עדים

לאירוע, ולצידה מסמכים רפואיים וצילומי המתלוננת ובתה. ממצאי בוחן התנועה גם הם עולים, על פני הדברים, בקנה אחד עם הנטען על ידי המתלוננת. די באלה לבסס תשתית לכאורית. כפי שגם ציין השופט שפסר, שאלת יחסיהם של הצדדים, התלונות ההדדיות שהגישו, ותרומת כל אלה לרקע באירוע, אינן מאיינות את הראיות הקיימות לכאורה; מקומן של אלה, כמו גם הטענות בדבר מחדלי חקירה, להתברר בעת ניהול ההוכחות.

י"א. אשר לחלופת המעצר: לא אכחד, סברתי תחילה כי נוכח עברו הנורמטיבי ביסודו של העורר וגילו יש מקום לשקול האין לבחון חלופת מעצר נוספת, מרוחקת, שיהא בה כדי להפיג ככל האפשר את מסוכנותו בהינתן הגבלות נוספות, כגון מעצר בית מוחלט בפיקוח, איזוק אלקטרוני וערובות כספיות משמעותיות. ואולם, לאחר ששבתי ועיינתי בתסקיר שירות המבחן - המנוסח בלשון נחרצת למדי - שבו צוין כי המתלוננת נתפסת על ידי העורר כאחראית למחירים הגבוהים שהוא משלם נוכח ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו ונוכח מעצרו, כמו גם ההתרשמות כי העורר עלול להגיב באופן בלתי צפוי ולפגוע בה, סבורני כבית המשפט קמא, כי יקשה מאוד - למצער לעת הזאת - להפיג את מסוכנותו של העורר בחלופה. אכן, מדובר במסוכנות קונקרטיה, אך התנהלותו של העורר מלמדת לכאורה כי בשעת כעס מתקשה הוא לוסת את רגשותיו, ואלה עלולים להביאו להתנהגות משולחת רסן, על כן אין מקום גם להתערבות בהחלטת השופטת מרשק מרום. עם זאת, איני מוציא מכלל אפשרות כי הנושא ישוב ויידון לאחר עדותה של המתלוננת, שכן הסתם תהיה בראשית ראיות התביעה, על פי הנסיבות שישררו אז.

י"ב. אין בידי איפוא, בנתון לאמור, להיעתר למבוקש.

ניתנה היום, כ"ד בתמוז התשע"ד (22.7.2014).

שופט